

Leeftocht

JAARGANG 42 | NR 1 | SEPTEMBER 2026

P92542 • AFGIFTEKANTOOR: 2099 ANTWERPEN X • MAANDELIJKS TIJDSCHRIFT (VERSCIJNT NIET IN JULI EN AUGUSTUS), JAARGANG 42, NR. 1, SEPTEMBER 2026
AFZENDER: KATHOLIEK ONDERWIJS VLAANDEREN, GUIMARDSTRAAT 1, 1040 BRUSSEL

Dorstigen laven

BIJ DE COVER

Op de jaaraffiche staat het kunstwerk 'Barmhartigheid' van Anneke Bollebakker met centraal als *werk van barmhartigheid* 'de dorstigen laven'. Dit thema komt terug in het kunstwerk van deze maand 'Levend water'. We herkennen 'de bron van levend water' en een vrouw die hiervan neemt door haar kruik te vullen. De kleurensymboliek is belangrijk: het levende water komt uit een zuivere (witte) en goddelijke (gouden) bron en brengt nieuw leven (groen).

Het schilderij verwijst naar het Bijbelverhaal van de Samaritaanse vrouw bij de put (Joh 4). Jezus vraagt haar te drinken van de Jakobsbron. Op Zijn beurt belooft Hij haar 'levend water', waardoor ze nooit meer dorst zal hebben. Doorheen de dialoog maakt Hij zich kenbaar als de Messias.

IN DIT NUMMER

Het nieuwe schooljaar is gestart. De zomervakantie heeft hopelijk deugd gedaan. We kijken nu hoopvol naar wat het jaar zal brengen. We hopen de dorst van onze leerlingen te kunnen laven door hen nieuwe kennis, inzichten, vaardigheden, ... bij te brengen. Ook spiritueel willen we hen verrijken door het aanbod op school, zo 'vormen' we hen tot volwassenen voor de samenleving van morgen.

We mogen ons laven aan Psalm 42, het beeld van het dorstige hert is herkenbaar in ons eigen leven. Ook wij 'dorsten naar levend water'. Water is levengevend, dat merken we overal rondom ons. Kunstenaars lieten er zich door inspireren, op heel wat plaatsen vind je fontein en met klaterend water.

De heilige Catharina van Alexandrië is de patroonheilige van leerlingen en leraars. Ze inspireert ons ook vandaag nog om standvastig te zoeken naar waarheid, wijsheid en inzicht, ook in geloof.

Deze maand viert de Joden hun nieuwjaarsfeest, Rosj Hasjana. Ze wensen elkaar een zoet en goed nieuw jaar. De sjofar is voor hen een *wake-up call*, een teken om je te bekeren en nieuw te beginnen.

We wensen iedereen een nieuw begin van een schooljaar dat zoet en goed smaakt, dat onze dorst naar levend water voedt en vreugde brengt, ondanks de obstakels die er zeker zullen zijn.

Alle goeds!

JAARGANG 42 | NUMMER 1

Leeftocht. Proviand voor onderweg, een verademing voor onderwijzers.
Maandelijkse inspiratiebron: pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/leeftocht
Impressies zijn welkom op leeftocht@katholiekonderwijs.vlaanderen

Coverbeeld Anneke Bollebakker

LEEFTOCHT

v.u. Bruno Vanobbergen

In de Bijbel

Een nieuwe start

Bij het begin van een nieuw schooljaar klinkt de oproep uit Psalm 42 als een zachte maar duidelijke uitnodiging: 'Zoals een hert smacht naar stromend water, zo smacht mijn ziel naar U, God.'

September voelt als een nieuw begin. We starten met frisse moed, nieuwe agenda's, herschikte klaslokalen en verwachtingen. Er is energie, maar ook spanning. Want een nieuw schooljaar brengt altijd onzekerheid mee: nieuwe leerlingen, veranderende opdrachten, andere dynamieken in het team. Onder al die beweging leeft een diep verlangen: naar rust in de drukte, naar verbondenheid, naar vertrouwen en naar het gevoel dat wat we doen écht betekenisvol is.

Dorst naar stromend water

Het jaarthema 'Liefde werkt in barmhartigheid' geeft richting aan dat verlangen. Liefde is geen gevoel dat zomaar passeert, maar een kracht die richting geeft. In Bijbelse zin wordt liefde zichtbaar in barmhartigheid: in concrete daden van zorg, geduld en nabijheid. Barmhartigheid betekent dat we ons laten raken door wat een ander meemaakt én dat we daarop antwoorden met mildheid en verantwoordelijkheid.

Het beeld van het dorstige hert helpt ons om dat te verstaan. Dorst herkent dorst. Wie zijn eigen kwetsbaarheid en grenzen erkent, kan ook de dorst van een ander zien. In een school betekent dit dat we verder kijken dan gedrag of cijfers. We zien de leerling achter de resultaten. We luisteren naar het verhaal achter weerstand of teruggetrokken gedrag. We beseffen dat achter stoerheid soms onzekerheid schuilt, en achter stilte soms verdriet.

Het jaarthema krijgt een heel bijzondere kleur wanneer we het verbinden met het beeld uit Psalm 42. Zoals het hert dorst heeft naar stromend water, zo dragen ook mensen dorst in zich.

Dorst naar aandacht, erkenning, veiligheid, begrip, rust.

Dorstigen laven, ook op school

'De dorstige laven' betekent dan: liefde concreet maken waar iemand tekort ervaart.

Wanneer wij dorst leren herkennen – bij leerlingen, collega's én bij onszelf – wordt het jaarthema concreet. Dan blijft liefde geen idee, maar wordt ze een dagelijkse praktijk. Zo kunnen wij als school een plaats zijn waar mensen niet uitdrogen door prestatiedruk of eenzaamheid, maar waar ze mogen drinken van aandacht, begrip en hoop. Waar barmhartigheid handen en voeten krijgt, daar wordt Psalm 42 werkelijkheid: dorstige mensen vinden er stromend water.

Next level

Laaf jij de dorstige leerling ...

- wanneer je merkt dat achter lastig gedrag een vraag om aandacht schuilgaat,
- wanneer je ruimte maakt voor herstel na een conflict,
- wanneer je een leerling benoemt in zijn of haar talent?

Laaf jij de dorstige collega ...

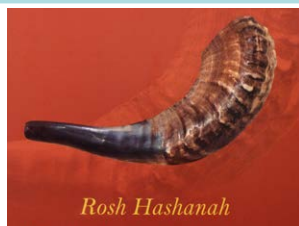
- door écht te luisteren naar zijn/haar verhaal,
- door een taak over te nemen als het teveel wordt,
- door waardering uit te spreken voor inzet die anders onzichtbaar blijft?

Laat jij ook jezelf laven ...

- door hulp te vragen wanneer het nodig is,
- door momenten van stilte, gebed of reflectie in te bouwen,
- door niet alles alleen te willen dragen?

Blikopeners

Op Rosj Hasjana begint het nieuwe jaar in de synagoge met het scherpe geluid van de sjofar. De sjofar is een blaas-instrument gemaakt van de hoorn van een ram of een bok. Deze hoorn herinnert aan het offer dat Abraham bracht aan God. Abraham werd door God op de proef gesteld: hij kreeg de opdracht zijn zoon Isaak te offeren. Maar God zond een ram met gedraaide horens om te offeren in plaats van Isaak. Dit verhaal laat de liefde tussen joden en God zien. Ook voor moslims is dit een belangrijk verhaal. Het wordt herdacht bij het islamitische Offerfeest.

Huis van Sepharad - Cordoba © Christa Damen

De fontein *De Dorstigen Laven* is vervaardigd door kunstenaar Jef Claerhout (1937-2022). De beeldengroep van geelkoperen figuren is in Kortrijk ook bekend als 'De Drinkers'. Het toont negen personen met bekers waaruit fonteinën ontspringen en waardoor ze zichzelf of andere figuren laten 'drinken'. Sinds 2024 staat de vernieuwde en gerestaureerde beeldengroep op de vernieuwde Veemarkt.

© Severine Verhulst

De kunst van Jef Claerhout schommelt tussen speelsheid en spot, tussen het fantastische en het groteske. Ze vertrekt vanuit het alledaagse: een simpele, levende en spontane kunst, soms met een vleugje humor.

Water haalden mensen van in de Middeleeuwen tot in de 18de, 19de en zelfs tot in de 20ste eeuw uit putten, cruciale schakels in de drinkwatervoorziening. Ze stonden verspreid over de stad of het dorp. Alleen wie het kon betalen en instellingen als kloosters en godshuizen hadden veelal een privéwaterput. Een levensgroot probleem met veel putten was dat het water vervuild en gevaarlijk was. Men voelde dat intuïtief aan en vanaf het begin van de 17de eeuw werden er ook bewijzen voor geleverd. Hoe belangrijk waterputten waren, blijkt uit de straffen die stonden op het moedwillig vervuilen van een put of het beschadigen ervan.

Uit: De Rynck P., Monumenten met een hart. De 7 werken van barmhartigheid, Davidsfonds.

Dorpsplein Tielen
© Christa Damen

Bezinning en gebed

Evenals een moede hinde
naar het klare water smacht,
schreeuwt mijn ziel om God te vinden
die ik ademloos verwacht.
Ja, ik zoek zijn aangezicht,
God van leven, God van licht.
Wanneer zal ik Hem weer loven,
juichend staan in zijn voorhoven?

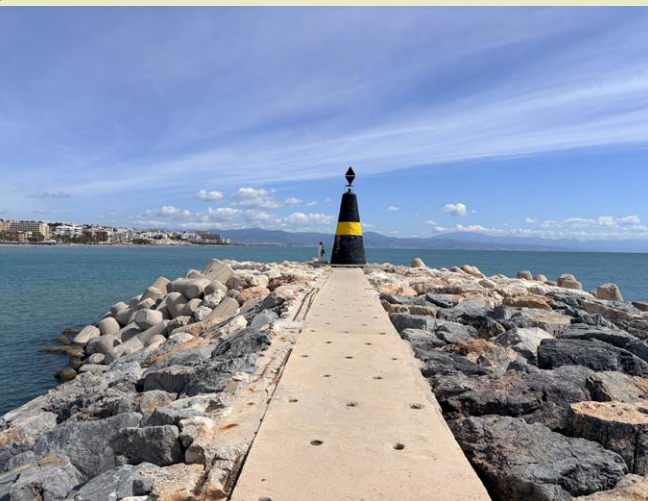
Hart, onrustig vol van zorgen,
vleugellam geslagen ziel,
hoop op God en wees geborgen:
Hij verheft wie nederviel.
Eens verschijn ik voor de Heer,
vindt mijn ziel het danklied weer:
Hij, mijn God, Hij heeft mijn leven
altijd aan de dood ontheven.

Zingt Jubilate 304 (strofe 1 en 7)

De dorstigen laven is meer dan
het aanreiken van een beker water.

Het is als op de eerste dag
het water van het droge scheiden
om van chaos, kosmos te maken.

MANU VERHULST

Haast verdrinken in de golven,
het water tot aan
de lippen hebben staan,
en toch een niet te lessen dorst ervaren.

Misschien is het omdat wij bij
ons allervroegste begin
in veilige wateren geborgen waren,
dat wij ons leven lang
dorst blijven hebben
naar wie of wat ons thuis kan brengen.

En misschien is dat
wat het betekent
de dorstigen te laven:
wees voor wie door het droge gaat,
tot water en tot haven.

RUTH

Bezinning en gebed

Kerk in Aalst © Kerknet

Heilige Catharina,
sterke vrouw van God,
patrones van leerlingen en leraars,
jij die uitblonk in wijsheid en welsprekendheid,
die met geestdrift en vastberadenheid
de Blijde Boodschap verkondigde,
jij die Christus' liefde verkoos
boven alle wereldse machten en schatten.
Help ons door uw voorbeeld
onze mogelijkheden en talenten in te zetten
voor het goede, het ware en het schone,
voor alles wat mensen verbindt en vreugde schenkt.
Leer ons de wijsheid van het Evangelie kennen,
en open onze mond in het uur van de waarheid.
Op uw voorspraak bidden wij
om wijsheid en inzicht in het komende schooljaar
opdat wij samen met u, Catharina,
blijven geloven dat liefde alles overwint.
Amen.

Je eigen weg weer vinden,
vanuit de chaos in je hart en hoofd,
in een nieuwe school, een nieuw team,
dat kan alleen door de weg naar binnen te gaan,
te luisteren naar jezelf, jezelf te hervinden.
In het rumoer van al die stemmen die op je afkomen
je eigen stem beluisteren, ontdekken wat bij jou hoort.
Tijd nemen voor jezelf, je plaats ontdekken
in de groep, tussen je collega's, op school.
Je eigen spoor vinden, in de routine van elke dag.
Leerkracht worden, leer-kracht vinden in jezelf.

Heer,
zegen onze tocht, zegen dit schooljaar,
zegen de weg die we gaan, de hoop die wij koesteren,
zegen onze kinderen en jongeren,
het geloof dat wij in ieder van hen hebben.
Laat ons vol vertrouwen openkomen voor Jouw Liefde
die werkt in ieder van ons.
Amen.

© Kristien Aubroeck

Allemaal anders

Rosj Hasjana en Jom Kipoer

Op de eerste en tweede dag van de Joodse maand *Tisjrie* vieren de joden *Rosj Hasjana* (letterlijk 'de kop van het jaar') of Nieuwjaar. Tien dagen na *Rosj Hasjana* is het *Jom Kipoer*. Samen worden deze dagen de Hoge Feestdagen genoemd. Dat is een beetje een ongelukkige vertaling vanuit het Hebreeuws, waar ze de 'ontzagwekkende dagen' (*jamiem noraiem*) heten.

Volgens de overlevering werd de wereld geschaapt op *Rosj Hasjana*, het is de 'verjaardag' van de

wereld. Het is ook een dag des oordeels. God is de rechter en op *Rosj Hasjana* bepaalt Hij het lot van de wereld voor het komende jaar.

Rosj Hasjana wordt thuis én in de synagoge gevierd. Thuis eet men samen eten dat goede dingen voor het komende jaar symboliseert, bijvoorbeeld zoete appel met honing, om elkaar een zoet nieuw jaar te wensen, en een ronde *challe* (gevlochten brood). De ronde vorm staat voor de cyclus van het leven, er is geen begin en geen einde.

De hele maand voorafgaand aan *Rosj Hasjana* wordt op een ramshoorn (een *sjofar*) geblazen. Het geluid, dat klinkt als een trompet, is een *wake-up call*, voor onszelf, om te overdenken wie we zijn en of we onze tijd goed gebruiken, én om *Rosj Hasjana* aan te kondigen. In de synagoge vragen de aanwezigen om vergeving van God.

Bron: Joods Cultureel Kwartier (<https://jck.nl>)

Feesten van de maand

11-13 SEPTEMBER

Rosj Hasjana

Joden vieren de schepping en het nieuwe jaar. Ze wensen elkaar een goed en zoet jaar.

14 SEPTEMBER

Kruisverheffing

In de katholieke en orthodoxe tradities wordt het heilig Kruis vereerd als symbool van verlossing.

20-21 SEPTEMBER

Jom Kipoer

Joden vieren de Grote Verzoendag. Ze vragen God vergiffenis voor hun fouten.

Heilige helden ...

Catharina werd in Alexandrië geboren op het einde van de derde eeuw als dochter van koning Costus. Na de dood van haar ouders werd zij – nog op jonge leeftijd – gevangengezet omdat ze haar geloof niet wilde afzweren. Zij slaagde er zelfs in om de vijftig filosofen te bekeren die haar van haar geloof moesten afbrengen. Daarop werd zij door keizer Maxentius veroordeeld tot de dood op het rad, dat echter door een engel (of volgens andere legenden door een bliksem of door haar gebed) werd vernietigd. Uiteindelijk werd ze onthoofd, waarna er uit haar hals melk vloeide die de pest verdreef. Haar lichaam werd volgens de legende door engelen naar de berg Sinai gedragen.

Catharina wordt voorgesteld als een koningsdochter met prachtige gewaden en een kroon op het hoofd. Aan haar voeten vind je vaak een rad. Ook het zwaard waarmee ze onthoofd werd, is een veel voorkomend attribuut.

Catharina van Alexandrië is de patrones van onder meer leerlingen, leraars, filosofen en theologen. Haar feestdag is 25 november.

Catharina van Alexandrië werd geschilderd door een anonieme Antwerpse schilder, bekend onder de naam Meester van Frankfurt (circa 1510-1520). Ze is te herkennen aan haar martelwerktuigen: het zwaard en het rad dat gebroken aan haar voeten ligt.

© Mauritshuis Den Haag

... in het werkveld

Het Sint-Catharinacollege in Geraardsbergen werd vernoemd naar Catharina van Alexandrië. Op hun website vinden we een stukje historiek: 'Het wapenschild van onze school vertelt ons over het leven van de heilige Catharina. De kroon herinnert aan het feit dat ze een koningsdochter was, het wiel verwijst naar een foltertuig, het zwaard naar haar onthoofding en de palmen naar de uiteindelijke overwinning. Sint-Catharina toont ons immers dat we ondanks bedreigingen moeten standhouden.' Op het schoolterrein bevindt zich de Sint-Catharinakerk.

In de missie en visie anno 2026 lezen we: 'Onze school wil méér zijn dan een school waar je leert en studeert, maar ook een school die jou laat groeien op persoonlijk en sociaal vlak. Wij helpen je ontdekken hoe je een vrij, verantwoordelijk en respectvol mens kan zijn ... Wij laten ons hierbij inspireren door onze christelijke zingeving, overtuiging en waarden.'